

'Heterogeniteit blijft zwakte van akkerbouw'

Louis Beemsterboer was 7 jaar voorzitter van de VTA. De positie van akkerbouwers is zwak. "Telers moeten zich horizontaal organiseren, voor ze starten met verticale samenwerking. Anders delven ze het onderspit."

INTERVIEW
Louis Beemsterboer

DOOR JAN ENGWERDA

Als Louis Beemsterboer (69) terugkijkt op zijn 7 jaar als voorzitter van de Verenigde Telers Akkerbouw (VTA), overheersen twee zaken. Beemsterboer is trots op wat de VTA nu is, nadat de vereniging in 2007 ontstond uit een fusie van de Producenten Organisatie Aardappelen (POA) en de vereniging Bundeling Aardappelen Maakt Markt (Bamm). Maar hij is teleurgesteld over het gebrek aan samenwerking in de akkerbouw.

Bij zijn aantreden als VTA-voorzitter in december 2007 verbaasde Beemsterboer zich in een interview in het Agrarisch Dagblad over de slechte communicatie in de aardappelsector. "De sector ontbeert een open dialoog. Daarom hoop ik op constructieve gesprekken met de fritesindustrie", zei hij toen.

Op 1 augustus dit jaar trad hij terug als VTA-voorzitter. "De organisatie van aardappelverwerkers (Vavi) wil nog steeds niet met de VTA praten", zegt hij in zijn huis in het Noord-Hollandse Heiloo, terugblikkend op zijn voorzitterschap. "Ik vind dat ongelooflijk. De VTA-leden telen 40 procent van het areaal consumptieaardappelen in Nederland. De Vavi wil alleen met LTO praten."

Samenwerking

Beemsterboer ging ver in zijn wens om te praten met andere partijen. Hij laat een brief zien uit 2009, die hij had gestuurd aan LTO. Daarin schrijft Beemsterboer dat de VTA graag wil samenwerken met andere partijen voor een goede markt- en prijsinformatie, zelfs als dat leidt tot het opheffen van de VTA. "De VTA is een middel en geen doel", zegt hij. "De akkerbouwers hebben goede markt- en prijsinformatie nodig van, door en voor de primaire sector."

In 2009 leek de wens van Beemsterboer voor een brede samen-

Louis Beemsterboer is zowel trots op wat de VTA nu is, als teleurgesteld over het gebrek aan samenwerking in de akkerbouw. Foto Fotostudio Wick Natzijs

werking uit te komen. De ZLTO, de Nederlandse Akkerbouw Vakbond en de VTA werkten aan de Stichting Poolfonds Aardappelen (SPA). Het doel was om slechte partijen consumptieaardappelen uit de markt te nemen om de prijs te ondersteunen als dat nodig was. Maar de lat was te hoog gelegd, zegt Beemsterboer nu. "SPA stelde als eis dat minimaal 70 procent van het aardappelareaal er onder moest vallen. We haalden 55 procent. Achteraf had SPA daarmee aan de slag moeten."

Bovendien bleek toen volgens Beemsterboer dat de LTO-vak-

Beemsterboer: de VTA is een middel en geen doel

groep Akkerbouw niet bereid was samen te werken met de VTA voor het opzetten van een markt- en prijsinformatiesysteem. Beemsterboer: "Later is via het Productschap Akkerbouw het prijsinformatiesysteem Agriprins opgezet. Het is niet in

het belang van de aardappelte- lers dat Agriprins alleen draait om prijsinformatie van de verwerkers. De handel en de landbouwbeurzen doen niet mee met Agriprins. Het leidde tot een breuk tussen VTA en LTO, die na 3,5 jaar pas is gelijmd. Dat is jammer. LTO kan zich uitstekend bezig houden met belangenbehartiging in de politiek, maar voor markt- en prijsinformatie had men beter bij VTA aan kunnen kloppen. VTA heeft met PISA een goed werkend prijsinformatie-systeem, dat draait om informatie van telers."

Trots

Beemsterboer is trots op wat de VTA in 7 jaar is geworden. "De vereniging heeft 1.550 gewasleden. We zijn de enige landbouworganisatie die groeit. We hebben goede prijsinformatie over aardappelen, uien, knolselderij en peen. Het biedt telers tegen een schappelijke prijs professionele ondersteuning in het vermarkten van hun gewassen. In België wordt het PISA-systeem al gebruikt in het prijsinformatie-systeem Pommak. In Frankrijk

en Duitsland is er belangstelling voor. Dit biedt een uniform platform voor Noordwest-Europa en de mogelijkheid tot samenvoeging in de toekomst. In Nederland wordt het PISA-systeem buiten de akkerbouw al gebruikt in de eiersector (I-step) en de tulpensector (Tulips4All)."

Beemsterboer concludeert dat de akkerbouw na 7 jaar is veranderd, maar niet sterker is geworden. "Het positieve vind ik dat de schaalvergroting is doorgedaan en dat de akkerbouwers steeds meer moderne technieken toepassen. Maar de positie van de akkerbouwers in de keten is nog

steeds zwak. Telers moeten zich eerst horizontaal organiseren, voor je verticale samenwerking in de keten moet willen. Anders delf je als vele telers tegen een paar afnemers altijd het onderspit. Maar boeren willen baas zijn op hun eigen erf. Dat staat samenwerking in de weg. Dat de akkerbouw geen sectorbrede dialoog kent, vind ik teleurstellend. It takes two to tango. Dit vereist dat je met elkaar wilt dansen. Ik heb de indruk dat dit nog wel mogelijk was, maar de VTA wil de tango dansen en LTO de quickstep. De heterogeniteit is nog steeds een zwak punt."

Lange internationale carrière

Louis Beemsterboer werd in december 2007 voorzitter van de Verenigde Telers Akkerbouw (VTA). Beemsterboer had al een lange internationale carrière achter de rug, die begon bij het gelijknamige familiebedrijf dat handelt in zaaizaad (nu Bejo Zaden). Daarna vertrok Beemsterboer naar Wessanen, waar hij zich onder andere bezighield met de afzet van plantaardige oliën en vetten. Dat werk vervolgde hij bij het Zweedse bedrijf Karlshamn en weer later bij het Belgische bedrijf Van de Moortele. Daarna zette Beemsterboer een voerfabriek op in Polen voor Cehave Landbouwbelang. Beemsterboer werkte in Nederland, Maleisië, België, Polen, Duitsland, Frankrijk, de VS en Zambia. Beemsterboer was tot 1 augustus dit jaar voorzitter van de VTA. Hij is opgevolgd door Jaap Botma.

Veredelaars regelen uitruil groentepatenten

Andijk – Elf groentezaadbedrijven gaan samenwerken in het uitwisselen van gepatenteerde groenteeigenschappen. Daartoe wordt volgende week het International Licensing Platform (ILP) opgericht.

Dat maakte Michael Kester, CEO van Syngenta Benelux, gisteren bekend. Het platform regelt het gebruik van gepatenteerde planteneigenschappen en het sluiten van een licentie-overeenkomst en de betaling van royalties, wanneer veredelaars met gebruikmaking van andermans patenten een nieuw ras op de markt brengen.

In het platform zitten zowel groenteveredelaars met als zonder eigen patenten. "De winst

De resistentie van wittevlug in paprika is een voorbeeld. Foto RB

voor de deelnemers zit hem in de open uitruil van kennis die patenteigenaren hebben verzameld in hun onderzoek", aldus Kester. "Zonder octrooi en royalties zouden we onze investering niet terugverdienen."

Voorbeeld van een dergelijk patent is de wittevlug-resistentie die Syngenta ontdekte in een wilde variant van de paprikaplant, genetisch wist te traceren en in kruisbaar heeft gemaakt in nieuwe commerciële rassen. De werkwijze die de deelnemers aan het ILP zijn overeengekomen volgt de beperkte verdelingsvrijstelling, die sinds 1 juli in de Nederlandse Octrooiwet is opgenomen. Die vrijstelling stelt alle veredelaars in de gelegenheid om met al het genetisch materiaal en met de in patenten gepubliceerde informatie over de relevante genetische merkers te gaan veredelen. Pas als daar een commercieel ras van komt, gaat de gebruiker van het patent betalen.

Economische speelruimte obstakel voor drijvende teelt

Zwaagdijk-Oost – De drijvende teelttechniek wint belangstelling, maar wordt nog tegengehouden door een gebrek aan economische speelruimte bij vollegrondsgroentetelers. Dat zegt onderzoeker Matthijs Blind van Proeftuin Zwaagdijk.

In het kader van het evenement Seed meets Technology in de proeftuin wordt vanmiddag het symposium Teelt op water gehouden. Gedurende het evenement is bezichtiging van proeven op een drijvend teeltsysteem mogelijk. Teelt op water is interessant, omdat er emissiearm een schoon gewas wordt geproduceerd.

Teelt op water wordt al jaren op de proeftuin onderzocht en ook op verschillende praktijkbedrijven al op kleine schaal toegepast. "Opschalen is de volgende stap, maar dat vraagt om een flinke investering", zegt Blind. "Een groot-

schalige aanpak vraagt bovendien om verdere automatisering. Aangezien de markt onder druk staat en de marges klein zijn in de sector, is dat nu voor de meeste ondernemers geen optie. Als de economische situatie verbetert, gaat dit balletje sneller rollen."

Daarnaast is er ook ervaring met en vertrouwen in het systeem nodig. De onderzoekers van Proeftuin Zwaagdijk komen ook in onvoorziene situaties terecht, zoals de schimmelziekte *Microdochium panattonianum* (hagelschot) in sla. "Dat kwam onverwacht, blijkbaar veroorzaakt door neerslag. Dan ben je blij dat je er niet 15 hectare van hebt liggen. De oplossing is een overkapping, wat weer om extra investering vraagt. Door ons jarenlange onderzoek wordt het systeem zo steeds betrouwbaarder, al kun je nooit de garantie geven dat er niets gebeurt."